

SOCIALDEMOKRATERNAS VÄLJARSTÖD EFTER GUDSTJÄNSTBESÖK 1988-2018

Magnus Hagevi, Institution för statsvetenskap, Linnéuniversitet

E-post | magnus.hagevi@lnu.se

Inledning

I en omfattande komparativ studie från slutet av 1960-talet konstaterade Richard Rose och Derek Urwin, till skillnad från allmänt vedertagna antaganden i tidigare forskning, att "[r]eligion, not class, is the main social base of parties in the Western world today." (Rose och Urwin 1969: 12). Därmed skulle religion tendera att vara den viktigaste sociala skiljelinjen i politiken, det vill säga det som identifierar olika samhällsgrupper med motstridiga politiska intressen (Lipset och Rokkan 1967). Utifrån teorier om gruppsozialisation och kognition har framgått att individens religiositet kan relateras till politiska åsikter (Hagevi 2009). En sådan koppling kan röra såväl affektion som kognition. Speciellt religiöst engagerade människor kan använda religion för att orientera sig i politiken och leda dem till vilket parti de ska välja (Hagevi 2018a).

Ungefär samtidigt som Rose konstaterade religionens betydelse för röstning i Västvärlden slutade det svenska valforskningsprogrammet att undersöka religionsröstning (Holmberg och Gilljam 1987: 17; jfr Särilvik 1970; Petersson 1977). När dessa undersökningar ett par decennier senare åter studerade den religiösa faktorn vid röstning konstaterade Mikael Gilljam att klass var den starkaste socioekonomiska förklaringen till röstning i Sverige, fast "[ä]nnu 1985 framstår dock den religiösa faktorn som en icke oviktig förklaring till varför svenska väljare röstar som de gör."

(Holmberg och Gilljam 1987: 210). I Sverige, precis som i andra europeiska länder, tenderade religiöst engagerade väljare att i större utsträckning rösta på borgerliga partier (Holmberg och Gilljam 1987), ett samband som senare studier bekräftat (Hagevi 2009). Gilljam noterade också att sambandet mellan religiöst engagemang och partival hade minskat från slutet av 1960-talet till mitten av 1980-talet (Holmberg och Gilljam 1987). Även senare studier visar att sambandet mellan väljarnas religiösa engagemang och partival minskat (Hagevi 2018a). Religionens minskade politiska betydelse är i linje med *dealignment* – att den politiska betydelsen av socioekonomiska skiljelinjer minskar och att socioekonomiska faktorer som klass och religion förklarar allt mindre av väljarnas partival (Dalton m fl 1984). I den omfattande forskningen om väljar-*dealignment* visar de flesta resultat att de sociala skiljelinjer, som en gång varit betydelsefulla, har minskat i betydelse (Dalton 2013; Oscarsson och Holmberg 2013). Detta kan sättas i samband med sekularisering, det vill säga att religion betyder allt mindre för allt fler människor och inom allt fler samhällsområden (Hagevi 2009). En sådan förändring implicerar bland annat att religiösa väljare i allt mindre utsträckning röstat på partier som traditionellt företräder dem. Vid sidan av denna förändring har andelen religiöst engagerade väljare minskat (Hagevi 2018a), vilket minskar religiösa väljares inflytande över valresultaten.

Det finns forskare som menar att *dealignment* utmed religiösa skiljelinjer är mindre omfattande (Inglehart 1977: 217-225). För det första antas att familjesocialisationen är starkare för religion än för andra sociala skiljelinjer: föräldrarna tros vara mer måna om att föra över värden och åsikter knutna till religion jämfört med till exempel klass. För det andra innebär sekularisering ett ifrågasättande av religiösa värden, vilket kan aktivera religiösa väljare politiskt och stärka sambandet mellan religiöst engagemang och partival. Traditionellt har Socialdemokraternas linje också varit att religion är en privatsak som inte ska påverka politiken. Trots detta har det funnits ett spänningsförhållande mellan Socialdemokraterna och kristna organisationer. Utifrån partiets socialistiska tradition har dess politiker ibland uppfattas förespråka ateism, speciellt vid förra sekelskiftet. Religiösa personer – framförallt i Svenska kyrkan – reagerade på religionsfientliga signaler som sändes ut av bland annat socialdemokrater, samtidigt som dessa reagerade mot den reformfientlighet som fanns inom dåtidens statskyrka (Rosengren 1948; Gustafsson 1953; Lipset och Rokkan 1967; Palm 1982; Palm och Nylund 1982). Även i dagens politiska debatt uppmärksammas att ledande socialdemokratiska företrädare uttalar sig negativt om religion (Hagevi 2018b).

Sedan 1990-talet är tendensen varit att Socialdemokraternas tappat stöd i den svenska väljarkåren. En förändrad roll för Socialdemokraterna i svensk politik, sekularisering och *dealignment* mellan väljare och partier är processer som ägt rum på sikt och som därför bör belysas genom att jämföra förhållandet mellan religiositet och politik över tid. Detta gör det extra intressant att söka ett svar på frågan: *Vilket samband finns mellan väljarnas gudstjänstbesök och stöd för Socialdemokraterna?*

I det följande presenterar först studiens data, variabler och statistiska mått. Sedan beskrivs sambandet mellan gudstjänstbesök och Socialdemokraterna. Till sist presenteras studiens huvudslutsatser.

Data och variabler

Avsikten är att studera sambandet mellan gudstjänstbesök och stödet för Socialdemokraterna bland svenska väljare. För att kunna uttala sig om detta behövs data. Det finns givetvis många andra sätt att undersöka religiöst engagemang (Leege och Kellstedt 1993). Gudstjänstbesök är inriktat på beteende, medan det finns religiöst engagemang som är mer psykologiskt. Fördelen att analysera gudstjänstbesök är att detta kan knytas till teoretiska antaganden om socialisation där affektion respektive kognition är viktiga element. Gudstjänstbesök är en religionsutövning som till stor del är relaterad till kristendom. Enligt Surveyinstitutets undersökningar (se nedan) av personer som minst en gång i månaden besöker gudstjänst identifierar sig 88 procent som kristna, medan 5 procent identifierar som muslimer (n=104).

Studiens data är vetenskapliga frågeundersökningar av svenska väljare och svenska befolkningen. För att undersöka tre decenniers väljarbeteende är det två sorters sådana data som används: SVT-valu och SOM-institutets undersökningar. Båda analyseras utan viktningar i urvalet. För det första studeras väljarnas gudstjänstbesök och röstning genom SVT-valu 1991-2018. SVT-valu är en vallokalsundersökning som genomförs av Sveriges television i samarbete med Göteborgs universitet och Kungliga tekniska högskolan (Oscarsson m fl 2018). Vid ett urval av röstställen ombeds väljarna att fylla i en enkät när de lämnar vallokalen.

Enkäterna från SVT-valu behandlar bland annat hur svarspersonerna röstat och hur ofta de besöker gudstjänst. Frågan om gudstjänstbesök lyder: "Hur ofta brukar Du gå till gudstjänst eller på möte i någon kyrka/religiöst samfund?" med svarsmöjligheterna "Minst en gång i månaden", "Några gånger om året", "Mera sällan" och "Aldrig". Svaren i tre kategorier: aldrig ("Aldrig"), sällan ("Några gånger om året" och "Mera sällan") och regelbundet ("Minst en gång i månaden"). Ju oftare väljaren besöker gudstjänst, desto större antas individens religiösa engagemang vara. Om väljarna röstar på Socialdemokraterna undersöks med frågan "Vilket parti röstade på i dag i riksdagsvalet?" Genom att vid två tillfällen (1991 och 1998) använda frågan om hur väljaren röstade i föregående riksdagsval är det möjligt att förlänga tidserien till 1988 samt erhålla data om gudstjänstbesök och partival 1994 (då väljarnas gudstjänstbesök inte undersöktes i SVT-valu). Frågan om hur väljarna röstade i föregående riksdagsval lyder: Vilket parti röstade Du på i förra riksdagsvalet [1988 eller 1994]? Procentbasen beräknas på alla väljare som uppger att de röstade på ett parti i riksdagsvalet.

Beroende på när enkäten genomfördes varierar det totala antalet svarande. Vid valet 1991 besvarade drygt 2700 personer enkäten, i valet 1994-2002 var antalet svarande ungefär 7000-9000 personer och 2006-2018 var antalet svaranden ungefär 11000-13000 personer. Det varierande antalet svarande på enkäten är en av två centrala orsaker till att antalet svarande som besöker gudstjänst regelbundet, sällan och aldrig varierar mellan olika undersökningstillfällen. Den andra orsaken är sekularisering som främst innebär att antalet som kategoriserats som att de sällan besöker gudstjänst över tid minskar i antal och att personer som svarat att de aldrig besöker gudstjänst ökar i antal (Hagevi 2018a). Utifrån 1991 års SVT-valu var antalet svarande för skattningarna 1988 och 1991 bland de som besöker gudstjänst regelbundet 179-188 personer, sällan 1359-1435 personer och bland aldrig 788-899 personer. I skattningarna av partival mellan

1994 och 2002 var antalet svarande bland de som besöker gudstjänst regelbundet 596-633 personer, sällan 4566-4864 personer och aldrig 2501-3198 personer. Mellan 2006-2018 var antalet svarande bland de som besöker gudstjänst regelbundet 719-854 personer, sällan 4719-5904 personer och aldrig 5008-5948 personer.

För det andra studeras gudstjänstbesök och partisympti genom de frågeundersökningar som genomförts av SOM-institutet vid Göteborgs universitet mellan 1988-2018 (SOM-institutet 2019). Dessa frågeundersökningar genomförs i form av postenkäter riktade till representativa urval av svenska befolkningen mellan 16-75/80/85 år (den övre åldersgränsen har succesivt höjts i undersökningarna). I SOM-undersökningar studeras gudstjänstbesök i ett frågebatteri som inleds med följande fråga: "Hur ofta har Du under de senaste 12 månaderna gjort följande saker?" Därefter nämns bland annat "Besökt gudstjänst eller religiöst möte". Svartalternativen är "Ingen gång", "Någon gång under de senaste 12 månaderna", "Någon gång i halvåret", "Någon gång i kvartalet", "Någon gång i månaden", "Någon gång i veckan" samt "Flera gånger i veckan". Dessa uppgifter analyseras genom att dela in svaren i tre kategorier: aldrig ("Ingen gång"), sällan (från "Någon gång under de senaste 12 månaderna" till "Någon gång i kvartalet") och regelbundet (från "Någon gång i månaden" till "Flera gånger i veckan").

I SOM-undersökningarna registreras socialdemokratisk partisympti genom frågan "Vilket parti tycker Du bäst om idag?" Procentbasen beräknas på alla väljare som uppgav partisympti. Notera att SOM-institutet genomför sina undersökningar varje år, inte bara vid riksdagsval. Därför analyseras inte svarspersonernas röstning utan deras partisympatier, något som väljarna kan redovisa även när det inte är val.

Beroende på vilket år undersökningen genomförs har SOM-institutet riktat frågan om gudstjänstbesök till olika stora urval. Åren 1988-1997, 2002-2004, 2014-2016 och 2018 varierade antalet svarande mellan ungefär 1300 och 1700 personer och åren 1998-2001, 2005-2013 och 2017 varierade antalet svarande mellan ungefär 2750 och 3200 personer. Återigen är det varierande antalet svarande på SOM-undersökningar en av två centrala orsaker till att antalet svarande som besöker gudstjänst regelbundet, sällan och aldrig varierar mellan olika undersökningstillfällen. Också nu är den andra orsaken den sekularisering som främst innebär att antalet som kategoriserats som att de sällan besöker gudstjänst över tid minskar i antal och att personer som svarat att del aldrig besöker gudstjänst ökar i antal (Hagevi 2018a). Under åren med ett mindre urval är antalet svarande bland de som besöker gudstjänst regelbundet 110-201 personer, sällan 338-712 personer och aldrig 573-1137 personer. Under åren med ett större urval är antalet svarande bland de som besöker gudstjänst regelbundet 197-321 personer, sällan 672-1191 personer och aldrig 1641-2152 personer.

I SOM-institutets undersökningar kan det vara ett ganska litet antal svarande som uppger att de besöker gudstjänst regelbundet. Därför är den statistiska osäkerheten större i skattningar av denna grupps partisympatier. Något som ökar säkerheten i SOM-undersökningarnas skattningar av partisympatier bland regelbundna gudstjänstbesökare är möjligheten till jämförelse över tid. Det rör sig då om betydligt fler svarspersoner än ett enstaka år. I den mån som en skattning inte kraftigt avviker från de intilliggande åren ökar därför trovärdigheten i skattningen. Plötsliga förändringar ett år som inte upprepas återkommande år har istället lägre trovärdighet. Möjligheten att under

valår jämföra partisympatierna bland regelbundna gudstjänstbesökare i SOM-undersökningarna med motsvarande kategori i SVT-valu – som har betydligt större antal svarande – kan också validera resultaten från SOM-undersökningarna.

För att ytterligare validera SOM-institutets data jämförs resultat från 2010-2018 med motsvarande data som samlats in av Surveyinstitutet vid Linnéuniversitetet (Hagevi 2020). Behovet av att validera data rör speciellt gruppen regelbundna gudstjänstbesökare då antalet svarspersoner i denna grupp är få. Surveyinstitutet genomför frågeundersökningar vartannat år i form av postenkäter riktade till representativa urval av svenska befolkningen mellan 16/18-85 år (den yngre åldersgränsen höjdes 2014). I Surveyinstitutets undersökningar studeras gudstjänstbesök i ett frågebatteri som inleds med följande fråga: ”Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?” varpå mellan 2010-2016 ”Besökt religiöst möte (t ex gudstjänst eller bön)” och 2018 ”Besökt gudstjänst” nämns. Svartalternativen är ”Ingen gång”, ”Någon gång de senaste 12 månaderna”, ”Någon gång i halvåret”, ”Någon gång i kvartalet”, ”Någon gång i månaden”, ”Någon gång i veckan”, ”Flera gånger i veckan” och ”Varje dag”. Dessa uppgifter analyseras genom att dela in svaren i tre kategorier: aldrig (”Ingen gång”), sällan (från ”Någon gång under de senaste 12 månaderna” till ”Någon gång i kvartalet”) och regelbundet (från ”Någon gång i månaden” till ”Varje dag”).

Surveyinstitutets undersöker socialdemokratisk partisympati genom frågan ”Vilket parti tycker du bäst om idag?” Procentbasen beräknas på alla väljare som uppgav partisympati. Notera att Surveyinstitutet genomför sina undersökningar vartannat år, inte bara vid riksdagsval. Därför analyseras inte svarspersonernas röstning utan deras partisympatier, något som väljarna kan redovisa även när det inte är val.

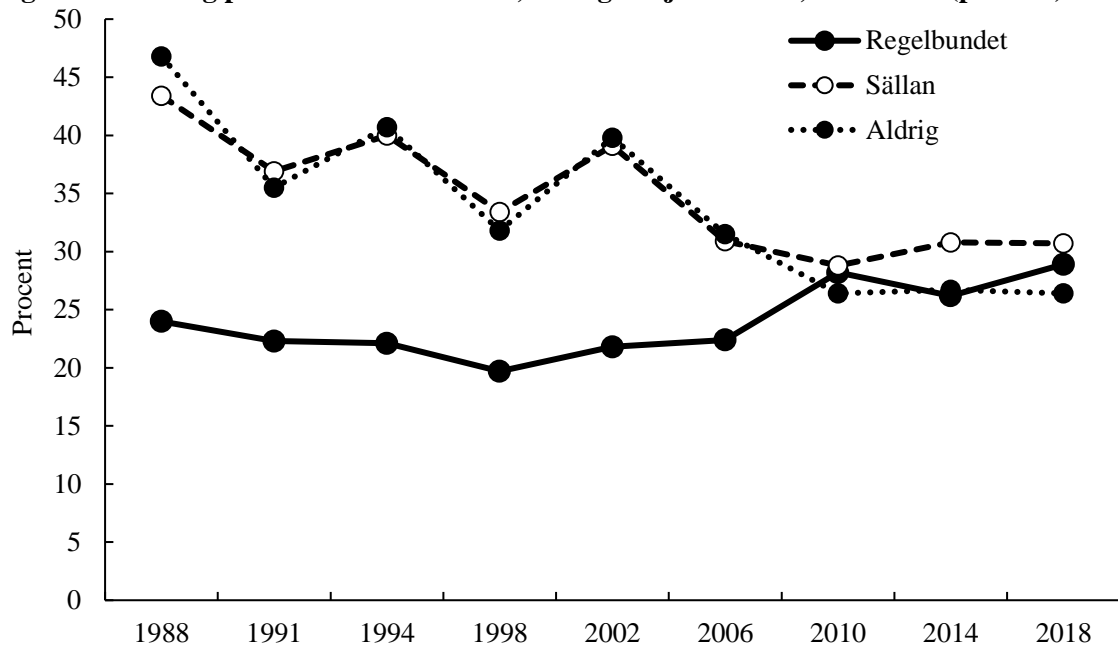
I Surveyinstitutets undersökningar varierar antalet svarande mellan 1170 och 1490 personer. Under åren är antalet svarande bland de som besöker gudstjänst regelbundet 80-129 personer, sällan 407-515 personer och aldrig 655-846 personer.

Stödet för Socialdemokraterna efter gudstjänstbesök

I figur 1 beskrivs andelen väljare som röstat på Socialdemokraterna i riksdagsvalen efter gudstjänstbesök. I figur 2 rapporteras andelen i svenska befolkningen som uppger att de sympatiserar med Socialdemokraterna efter gudstjänstbesök. I båda figurerna redovisas uppgifterna åren 1988-2018. Partiets stöd bland regelbundna gudstjänstbesökare markeras med heldragen svart linje, bland de som besöker gudstjänst sällan markeras med streckad linje och de som aldrig besöker gudstjänst markeras med prickad linje.

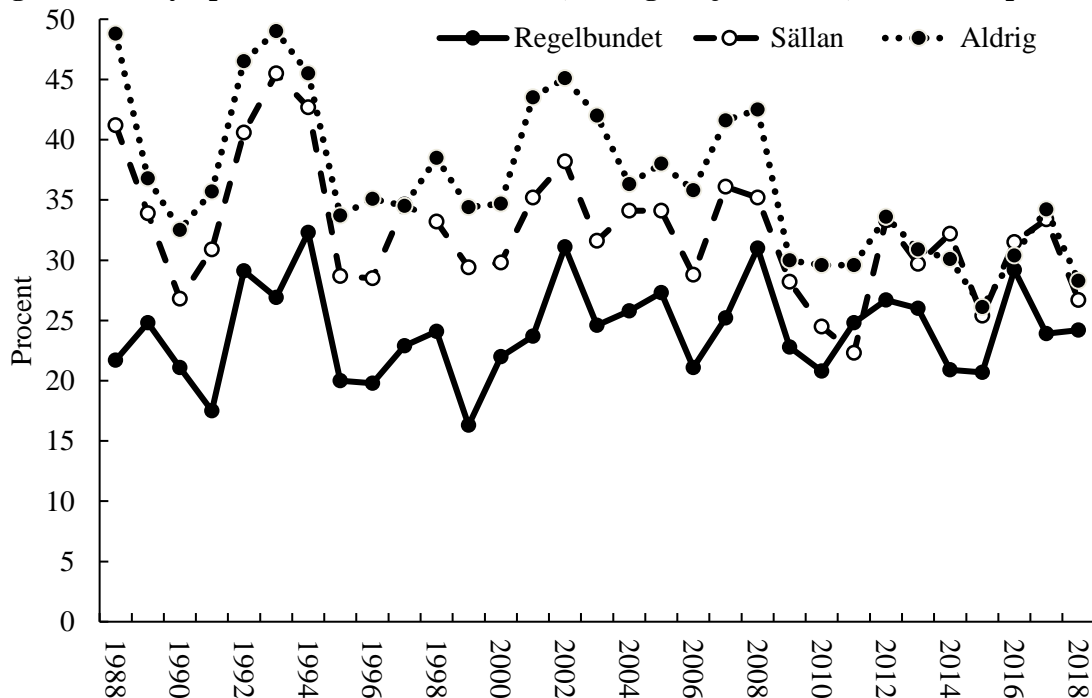
Till en början bekräftar figur 1 och 2 bilden av att Socialdemokraternas väljarstöd är starkare i mer sekulära väljargrupper och svagt bland regelbundna gudstjänstbesökare. I figur 2 redovisas SOM-institutets data. Enligt SOM-institutets uppgifter i figur 2 tenderar väljare som aldrig besöker gudstjänst att i något större utsträckning stödja Socialdemokraterna än de som sällan besöker gudstjänst under de första decennierna. I figur 1 med SVT-valus data finns inte motsvarande skillnad i röstning.

Figur 1: Röstning på Socialdemokraterna, efter gudstjänstbesök, 1988-2018 (procent).

Kommentar: Data från SVT-valu. Frågan om röstning löd: "Vilket parti röstade på i dag i riksdagsvalet?", undantaget 1988 och 1994 då minnesuppgifter från 1991 respektive 1998 används: "Vilket parti röstade Du på i förra riksdagsvalet [1988/1994]?" Frågan om gudstjänstbesök löd: "Hur ofta brukar Du gå till gudstjänst eller på möte i någon kyrka/religiöst samfund?" Det var möjligt att svara "Minst en gång i månaden" (regelbundet), "Några gånger om året", "Mera sällan" (båda kategoriseras som sällan) och "Aldrig" (aldrig).

Figur 2: Partisynpaty för Socialdemokraterna, efter gudstjänstbesök, 1988-2018 (procent).

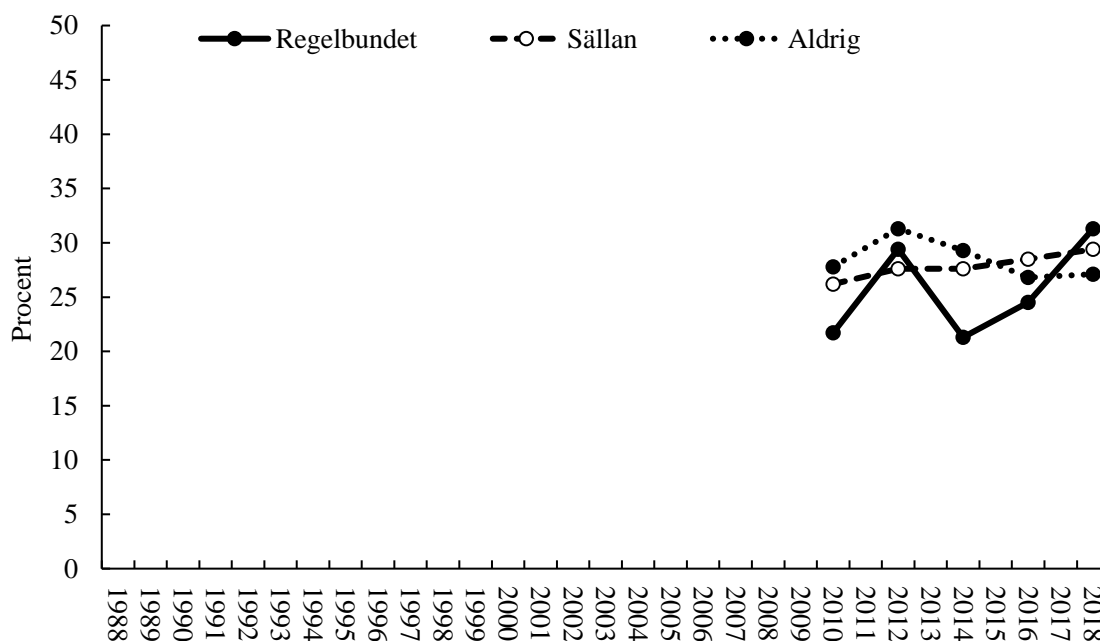

Kommentar: Data från SOM-institutet. Frågan om partisympati löd: ”Vilket parti tycker Du bäst om idag?” Frågan om gudstjänstbesök löd: ”Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?”, varpå bland annat ”Besökt gudstjänst eller religiöst möte” nämndes. Det var möjligt att svara ”Ingen gång” (kategoriserad som ”aldrig”), ” Någon gång under de senaste 12 månaderna”, ”Någon gång i halvåret”, ”Någon gång i kvartalet” (dessa tre svar kategoriserade som ”sällan”), ”Någon gång i månaden”, ”Någon gång i veckan” och ”Flera gånger i veckan” (dessa tre svar kategoriserade som ”regelbundet”).

Över tid ökar dock Socialdemokraternas väljarstöd bland väljare som ofta besöker gudstjänst, medan stödet bland de som aldrig eller sällan besöker gudstjänst minskar. Skillnaden är så markant att det vid de tre senaste valen inte varit någon nämnvärd skillnad i stödet för Socialdemokraterna bland väljare med olika gudstjänstvanor. På väljarnivå tycks Socialdemokraternas era som utpräglad sekulärt parti vara all.

Bland regelbundna gudstjänstbesökare är antalet svarande ibland relativt få i SOM-undersökningarna. Till dessa skattningar finns därför en ökad osäkerhet jämfört med motsvarande kategori i SVT-valu. Turligt nog finns det vid tiden då skillnaderna i socialdemokratiskt stöd bland väljare med olika gudstjänstvanor upphör (2010-2018) en ytterligare undersökning i Surveyinstitutet. Likt SOM-undersökningarna har även Surveyinstitutets undersökningar relativt få svarande som besöker gudstjänst regelbundet. Men om Surveyinstitutets undersökningar visar motsvarande resultat – att stödet för Socialdemokraterna är jämnstort bland väljare som regelbundet, sällan eller aldrig besöker gudstjänst – stärks slutsatsen att denna förändring ägt rum. I figur 3 redovisas stödet för Socialdemokraterna efter gudstjänstbesök 2010-2018.

Figur 3: Partisympati för Socialdemokraterna, efter gudstjänstbesök, 2010-2018 (procent).

Kommentar: Data från Surveyinstitutet. Frågan om partisympati löd: "Vilket parti tycker Du bäst om idag?" Frågan om gudstjänstbesök löd: "Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?", varpå bland annat "Besökt religiöst möte (gudstjänst eller bön)" alternativt "Besökt gudstjänst" nämndes. Det var möjligt att svara "Ingen gång" (kategoriserad som "aldrig"), "Någon gång under de senaste 12 månaderna", "Någon gång i halvåret", "Någon gång i kvartalet" (dessa tre svar kategoriserade som "sällan"), "Någon gång i månaden", "Någon gång i veckan", "Flera gånger i veckan" och "Varje dag" (dessa fyra svar kategoriserade som "regelbundet").

I allt väsentligt är det ungefär samma resultat i Surveyinstitutets undersökningar: det finns ingen nämnvärd skillnad i stödet för Socialdemokraterna bland väljare som olika ofta besöker gudstjänst. Att det skett i en förändring i socialdemokratiska partisympatier bland gudstjänstbesökarna får därmed stöd.

Slutsatser

Socialdemokraternas relation till religiösa väljare tycks ha ändrats. Längre var de regelbundna gudstjänstbesökarna en svag Socialdemokratisk väljargrupp medan de var betydligt starkare bland mer sekulära väljare, speciellt de som aldrig besökte gudstjänst. Men detta samband har nu förbytts till att inget samband alls finns mellan väljarnas gudstjänstbesök och stöd för Socialdemokraterna. Oavsett om väljarna besöker gudstjänst regelbundet, sällan eller aldrig har stödet för socialdemokraterna varit ungefär lika stort vid de tre senaste riksdagsvalen. Sedan millennieskiftet har Socialdemokraterna ökat sitt väljarstöd bland regelbundna gudstjänstbesökare. Under undersökningsperioden har istället partiets stöd minskat bland de som sällan eller aldrig besöker gudstjänst. Samtidigt har Socialdemokraterna backat i väljaropinionen. Detta väljartapp står alltså inte att finna bland de regelbundna gudstjänstbesökarna, utan bland partiets mest sekulära väljare. Trots detta väljartapp är Socialdemokraternas Sveriges största parti. I vad mån deras väljare är religiöst engagerade har därför stor inverkan på den totala religionsröstningen bland svenska väljare. Att det inte längre finns någon skillnad i Socialdemokraternas stöd bland väljare med olika gudstjänstvanor är centralt för att religionsröstningen minskat i svensk politik (Hagevi 2018a).

Referenser

Rosengren 1948; Gustafsson 1953; Lipset och Rokkan 1967; Palm 1982; Palm och Nylund 1982

Dalton, Russell J. (2013) *Citizen Politics: Public Opinion and Political Parties in Advanced Industrial Democracies*. Washington, DC: CQ Press.

Dalton, Russell J, Scott C Flanagan och Paul Allen Beck, red (1984) *Electoral Change in Advanced Industrial Democracies: Realignment or Dealignment?* Princeton: Princeton University Press.

Gustafsson, Berndt (1953) *Socialdemokratien och kyrkan 1881-1890*. Stockholm: Svenska kyrkans diakonistyrelsens bokförlag.

- Hagevi, Magnus (2009) *Politisk opinion och religiositet i Västra Götaland*. Lund: Sekel.
- Hagevi, Magnus (2018a) ”Religionsröstning i Sverige 1988-2018.” *Surveyjournalen*, 5 (1): 2-14.
- Hagevi, Magnus (2018b). ”Den gudomliga debuten” s 45 i *Snabbtänkt: Reflektioner från valet 2018 av ledande forskare (DEMICOM-rapport nr 38)*, red Lars Nord, Marie Grusell, Niklas Bolin och Kajsa Falasca. Sundsvall: Demicom, Mittuniversitetet.
- Hagevi, Magnus (2020, kommande). ”Survey 2018: Teknisk rapport.” *Surveyjournalen*, 7 (1).
- Holmberg, Sören och Mikael Gilljam (1987). *Väljare och val i Sverige*. Stockholm: Bonniers.
- Inglehart, Ronald (1977). *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics*. Princeton: Princeton University Press.
- Leege, David och Lyman Kellstedt, red (1993) *Rediscovering the Religious Factor in American Politics*. Armonk: M. E. Sharpe.
- Lipset, Seymour M. och Stein Rokkan (1967) ”Cleavage Structures, Party Systems, and Voter Alignments: An Introduction”, s 1-64 i *Party Systems and Voter Alignments*, red Seymour Lipset och Stein Rokkan. New York: The Free Press.
- Oscarsson, Henrik och Sören Holmberg (2013) *Nya svenska väljare*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Oscarsson, Henrik Ekengren, Per Näsman, Eva Landahl och Sören Holmberg (2018) *VALU 2018 - SVT:s vallokalsundersökning riksdagsvalet 2018*. Stockholm: Sveriges Television AB
- Palm, Irving (1982) *Frikyrkorna, arbetarfrågan och klasskampen: frikyrkorörelsens hållning till arbetarnas fackliga och politiska kamp åren kring sekelskiftet*. Stockholm: Almqvist & Wiksell international.
- Palm, Irving och Bo Nylund (1982) *Kristendom och socialism*. Stockholm: Sveriges kristna socialdemokraters förbund – Broderskapsrörelsen.
- Petersson, Olof (1977) *Väljarna och valet 1976*. Stockholm: Statistiska centralbyrån/Liber.
- Rose, Richard och Derek Urwin (1969), ”Social Cohesion, Political Parties and Strains in Regimes.” *Comparative Political Studies*, 2 (1): 7-67.
- Rosengren, Sven-Åke (1948) *Kyrkan och arbetarrörelsen*. Lund: C. W. K. Gleerups förlag.
- SOM-institutet (2019) *Super-Riks-SOM 1986-2018 (v2019.1)*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Särilvik, Bo (1970) ”Socioeconomic Position, Religious Behavior, and Voting in the Swedish Electorate: An Application of Computerized Classification Techniques.” *Quality and Quantity*, 4 (1): 95–116.